

Wpływ filozofii Augusta Comte (1798 – 1857) na myśl polityczną w Europie w XIX i XX w.

Według Władysława Tatarkiewicza filozofia Augusta Comte określana pozytywizmem, wraz z filozofią Johna Stuarta Milla (1806 – 1873) określana empiryzmem wywierały dominujący wpływ na życie intelektualne w Europie w latach 1860 - 1880. Po roku 1880 znaczenie pozytywizmu i empiryzmu zmniejszyło się. Oba kierunki ścierały się z nowymi prądami filozoficznymi.

1. Biografia i dorobek Augusta Comte

Urodził się w rodzinie poborcy podatkowego. Od dzieciństwa zdradzał wybitne uzdolnienia intelektualne. W 1814 r. został słuchaczem elitarniej Szkoły Politechnicznej w Paryżu. Studiował matematykę. Chociaż był uważany za jednego z najzdolniejszych studentów uczelni jednak nie ukończył. Z trudem dostosowywał się do surowego regulaminu, panującego w Szkole Politechnicznej, która miała charakter zmilitaryzowany. Poza tym uznał, że bardziej niż matematyka fascynuje go filozofia. Od roku 1816 utrzymywał się głównie z prywatnych lekcji oraz korepetycji. Nigdy nie udało mu się zatrudnić na stałe na wyższej uczelni chociaż podejmował takie próby. Jego głównym dziełem jest sześciotomowy „Kurs filozofii pozytywnej”, wydawany w latach 1830 – 1842. Nie zdobył on szerszej popularności za życia autora, do czego przyczynił się również fakt, iż został napisany „ciężkim” i dosyć „rozwlekłym” językiem. Filozofia Augusta Comte zyskała ogromną popularność na całym świecie dopiero po śmierci wybitnego filozofa. Biografia Augusta Comte była więc skrajnie odmienna od biografii G. W. Hegla i różne były także założenia ich systemów filozoficznych.

2. Główne założenia pozytywizmu

August Comte określał swój system filozoficzny mianem filozofii pozytywnej lub pozytywizmem. Uważał, że ludzkość w ciągu swego rozwoju przeszła przez trzy fazy:

- teologiczną (kiedy tłumaczono niezrozumiałe zjawiska odwołując się do sił

nadprzyrodzonych);

- metafizyczną (kiedy tłumaczono niezrozumiałe zjawiska odwołując się do abstrakcyjnych

pojęć);

- pozytywną (naukową).

W swoich koncepcjach filozoficznych August Comte silnie nawiązywał do idei myślicieli francuskiego Oświecenia z XVIII w. Uważał, że najdoskonalszy wzór badania naukowego stworzyły nauki przyrodnicze. Odrzucał metafizykę. Był przekonany, że filozofia powinna zajmować się tylko tym, co jest rzeczywiste, pożyteczne, pewne i ściśle. Nie może zarazem ograniczać się do opisu istniejącej rzeczywistości, lecz musi oddziaływać pozytywnie na świat, aby stał się on lepszy. Zdaniem Augusta Comte jedyną rzeczą dostępną dla umysłu są fakty. Nauka nie może więc wysuwać innych twierdzeń jak tylko opartych na faktach. Znajomość faktów umożliwia ustalenie praw rządzących faktami. Znajomość tych praw pozwala na przewidywanie dalszych faktów. Jak twierdził wybitny filozof trzeba: „Wiedzieć aby przewidzieć.”.

3. Wpływ filozofii Augusta Comte na myśl polityczną w Europie

August Comte był z przekonania republikaninem. Poparł „rewolucję lipcową” w 1830 r. oraz „rewolucję lutową” w 1848 r. Nie odegrał jednak większej roli w życiu politycznym Francji. Jego koncepcje filozoficzne znalazły odzwierciedlenie w doktrynach liberalnych. Zawarta w filozofii pozytywnej koncepcja, iż podstawą do formułowania programów politycznych nie mogą być wielkie, abstrakcyjne idee, lecz realnie istniejąca rzeczywistość oraz dążenie do stopniowej poprawy życia społecznego stanowi jedną z podstaw ideologii liberalnej.